אנגעפירט פונ'ם לערער פארבאנד פון די אידישע וועלטלאכע שולן אין ווינניפעג

דער הימלישער גערטנער

באארבעט פון ענגליש פון מארים זארודין

געדרוקט האט מען אים: דער הימלישער גערטנער. אמת, א סך מענשן האבן געלאכט פון אזא צונאמען, און נאך־אלדעם אלטן טשו פאר א האלב־משוגענער. אנדערע האבן געזאגט, אז ער האט גע־מאכט איין האנט מיט די פעען. די דריטע ווידער האבן אויפ'ן אלטן זיך אינגאנצן ניט אומגעקוקט. סיידן נייליאר, ווען ער איז צוזאמען מיט אנדערע געגאנגען גוט־יום־טוב ביטן צו די שכנים.

דער אלטער טשו איז געווען אן אלמן, אן קינדער. אליין איז ער געבליבן אויף דער וועלט, און ער וואלט אודאי געפילט זיך זייער אומגליקלאך ווען בלומען וואלטן ניט געהאט פארנומען ביי אים דאס פלאץ פון קינדער.

א מענש איז ער געווען א פשוט'ער. אביסל רייז אין געווען גענוג צו שטיין זיין גרעסטן הונגער, און קליידער האט ער געטראגן די ביליקסטע. אבער געקוקט האט ער אויף זיך, ווי אויף א גביר. ווייל אויף דעם קליינעם שטיק לאנד, וואס ער האט גע'ירשה'נט פון טאטן, האט ער מיט גרויס מי און צערטלאכקייט זיך אויפגע־כאוועט דעם שענסטן גארטן אין געגנט. זיינע בלומען האבן אים מקנא געווען אלע זיינע שכנים. די איידלסטע טיי רוזן, די רוישיקסטע רויסטע ליליעס, די שטאלצ־סטע גרעזיגן, די פולסטע, די פרייליאכ־סטע פייוניעס. די זעלטנסטע בלומען, וואס זייער נאכעז האט נאר דער גערטנער געוואוסט, האבן אנגעפילט אט דעם וואונ־דערלאכן גארטן. דער אלטער טשו האט געקענט ארויסברייננגען אין זיינע קינדער בלומען אזוינע קאליר, וואס נאר אין חלום קען מען זיי זעען: רויט, וואס אין ניט קיין רויט, ראוז, וואס אין ניט קיין ראוז, קאלירן, וואס לויכטן ווי די זון אין פרילינג.

און מאקע דערפאר האט ער גע'שמ'ט אי נאענט, אי ווייט, פאר דעם הימלישן גערטנער.

פון יאר צו יאר איז זיך זיין גארטן צע־וואקסן. ביז יערעס ווינקעלע, יערעק שפעלטעלע אויף זיין אקער לאנד איז גע־ווען באזעצט מיט בלומען אנשטאט גרינסן און תבואה. קיין רעשטכל, קיין מייערל, האט זיך דער אלטער טשו ניט פארגינען צו פלאנצן. אפילו דער פלויט פון באמבי איז געווארן א ים פון "גאלדנשיין". דאס גאנצע פארמענן פון דעם הימלישן אליין — דעם מלך פון כינע וואלט ניט געקאנט באשאפן קיין גרעסערן וואונדער, ווי אט דער גארטן פון דעם ארומען טשו.

נאר איין חסרון האט דער גערטנער גע־האט: על איז געווען אביסל צו קארג. א קארנער קבצן, וואס ציילט אנשטאט רענ־לאך — בלומען. ער האט ניט געקענט פארטראגן א זייטיק אויג זאל אויף די בלומען א קוק טאן, אז א פרעמדער זאל שטופ'ן זיין נאז צווישן זיי. האט ער קיי־נעם אין גארטן ניט ארייננגעלאזט.

נישט איין גביר האט אנגעבאן דעם אלטן אן אוצר מיט גאלד פאר'ן גארטן. אבער דער ארויסער פלעגט מיט צארן אין שטאלץ ענטפערן:

— ניט מיט'ן גאנצן געלט פון טענג־טונגס בארג קענט איר מיר באצאלן פאר מיינע קינ־ער.

און דער גביר פלעגט זיך פארשעמט אפטראגן.

האט זיך גראד געמאכט אז אין יענעם גענגט האט זיך באוועגט א נייער מאנדא־רין, א מענש א שלעכטער, א בייזער, וואס האט קיינעם און גארנישט ניט ליב געהאט נאר געלט געהייסן האט ער: טשאנג.

איינמאל איז אט דער טשאנג ארויס אויף א שפאציר. דארט הייסט: גענאנגען איז ער ניט, חלילה. ער האט געהאלטן, אז זיינע פיס זיינען צו אייזל צו טרעטן אויף דער פשוט'ער ערד. האט ער זיך צע־ליינט אין א וויינן זייד־געבעטן שטול, זיך ארומגערינגלט מיט א באנדע צעלא־זענע און פארארבענע פריינט, און זיך געלאזט טראגן פון זיינע דינער איבער'ן שטאט. ביי יעדן טרינק־הויז האט ער זיך אפגעשטעלט און ארייننגעגאסן אין זיך פלעשער גאנצע הייסן וויין. און וואס פרע־כער אין חוצפה'דיקער ער איז געווארן, וואס נארישער די וויצן זיינע, אלץ הע־כער איז געווען דאס געלעכטער און דאס חנפ'ענען פון זיינע באגלייטער.

זיך ארומגעטראגן אזוי אן א ציל איבערן שטאט, האט טשאנג מיט זיין כאליאסטרע זיך אנגעשטויסן אויף דעם וואונדערלאכן גארטן. און וועגן די דינער האבן אים דער־ציילט די מעשה פון דעם "הימלישן גערט־נער". האט טשאנג א געשריי געטאן: מיט כעס: — וואס? אזא אוצר באלאנגט נאר צו א פייער?

ער איז אראפ פון שטול, האט אויפגע־ריסן דעם טויער און איז מיט שיכור'ע וואקלדיקע טריט אריין אין גארטן.

דאס מאל האט דער אלטער ניט גע־וואגט צו ווערן אין כעס. לויט דער קליי־נינג האט ער דערקענט, ווער זיין ניט־גע־בעטענער גאסט איז. האט ער זיך ניט־דערייט פארגיינט און העפלאך געזאגט:

—דאס פיצל לאנד האט דאס אומגליק צו זיין מיינס, גרויסער האר. עס איז צו פיל כבוד פאר אט דער ערד. מיין האר, אייער פוס זאל טרעטן אויף איר. די בלו־מען קען מען פונקט אזוי גוט זעען פון דרויסן, גרויסער האר.

טשאנג האט א קוק געטאן אויף אים מיט זיינע שמאלע איינעלאך און נאר ניט גענעטפערט. מיט א בייזן שמייכלעלע האט ער אפגעריסן עטלאכע פון די גרעסטע און שענסטע בלומען, מיט צערטן אויף שטיק־לאך, און די סאמעטענע בלעטלאך צערייבן מיט'ן פוס.

דער אלטער גערטנער איז געשטאנען אן א זייט און געבראכן די הענט. מיט ציטערדיקע ליפן האט ער שטיל געבעטן.

— האב רחמנות, גרויסער האר! דער־בארעם זיך, גוטער האר. —

נאר דער שיכור'ער טשאנג האט זיך אויף אים ניט אומגעקוקט. פארקערט, ער איז נאך פרעכער, נאך רשעות'דיקער גע־וואר. כדי ווייז צו טאן דעם אלטן, האט ער געשפאנט איבער די בייטן, געטראטן מיט די פיס די איידעלע פלאנצן, געפליקט און געבראכן זיי. ביז ער איז צוגעקומען צו א בלום, וואס אירם גלייכן איז ניט גע־ווען אין גאנץ כינע. "דאס פייער־בלום" האט זי געהייסן. זי איז געווען חויף און שטאלץ, מיט שיינענדיקע, ראז־רויטע, פלאמענדיקע בלעטלאך, ווי דער צעשפיל־טער פלאם אין א ברענענדיקן אויוון.

טשאנג האט א פיר געטאן די אויגן אויפ'ן אלטן, האט נעכאפט מיט זיין בליק, ווי טייער די בלום איז אים, און מיט איין צי ארויסגעריסן זי מיט די ווארצלן.

טשו האט א געשריי געטאן, ווי מען וואלט אים דאס הארץ א ריס געטאן. מיט בלינדן כעס האט ער זיך א ווארף געטאן אויפ'ן שיכור אין אים איבערגעקערט.

— וואס, שלאגן? וועסט זיך, דו אלטע נבלה? דעם מאנדארין? חברה! — האט טשאנג א רעווע געטאן, — ווייזט, וואס איר קענט!

ווי צווייטע חיות זיינען טשאנגס באר־לייטער באפאלן דעם גארטן: האבן גע־ריסן, געבראכן, געטראטן מיט די פיס. אין איין אויגנבליק איז דער געטלאכער גארטן אומגעקומען, ווי א שרעקלאכער שטורעם־ווינט וואלט זיך איבער אים א יאג געטאן און אפגעווישט זיין שיינקייט פון דער ערד.

טשאנג האט באטראכט דעם פארווייסטן גארטן, דעם ווייזנדיקן טשו, און האט א ציפרידענער געזאגט: — איצט קענען מיר גיין, חברה, און דו הונט, — האט ער זיך געווענדעט צום גערטנער, — וועסט נאך הערן פון מיר מארגן.

לאנגע שעה'ן איז טשו געזעסן און שטיל באוויינט זיינע אומגעקומענע קינדער. ער האט געדריקט די צעבראכענע בלומען צום הארצן, ווידער און ווידער געפרואווט אויסגלעטן די צעקרייטשטע בלעטלאך. ער האט געגליבט, אז די בלומען פילן און פארשטייען אים, און זיינע צערטלאכע רייד ברייננגען זיי טרייסט און דערלייכ־טערונג.

עס איז שוין געווען לאנג נאך האלבע נאכט. טשו איז געווען הונגעריק און פאר־פרוירן פון קעלט, נאר ער האט אפילו ניט געקלערט צו פארלאזן דאס ארט וואו ער איז אוועקגעפאלן.

— וואס ווייסטו, טשו? — האט פון ערגעץ, נאר נאענט, א פרעג געטאן א זי־סע, זינגענדיקע שטאמע.

ער האט פארוואונדערט אויפגעהויבן דעם קאפ. א יונג מיידל איז געשטאנען איבערגעבויגן איבער אים. אזא שיין ליכ־טיק פנים, אזא ווייך, זיידן, שמעקעדיק קלייד האט נאך דער אלטער אין זיין לעבן ניט געזען. איר אויסזעען איז געווען פון א פרינצעסן, וואס ווייזט זיך אמאל אין מעשה'לאך אדער אין חלום.

— איך האב אודאי געמוזט איינשלאפן — איז אים דורך א געדאנק, און ווי אין חלום האט ער א פרעג געטאן:

— ווער ביסטו קינד?

— מיר זיינען דיינע שכנים, איך און מיין גאנצע משפחה. מיר וואוינען אט דא באלד, און באוואונדערן אלע מאל דיין גארטן. אפשר קאן איך דיר העלפן, טשו?

— — ניין, — האט דער אלטער ארויס־געקרעכצט, — מיין גארטן איז טויט, און אים קאנסטו לעבעדיק ניט מאכן.

—ליבער טשו, אפשר קאן איך יא? ער ארט. די לבנה שיינט אין הימל, דער שטורעם איז אריבער, און מיט אים זיינען די פייגל אויף. אבער דער מאנדא־רין איז פארשוואונדן, און וויפיל מען האט אים ניט געזוכט, האט מען אים אין ער־געץ ניט געקאנט געפינען.

ווייל איר וויסן, וואס איז געווארן מיט דעם אלטן טשו? ווען דער גובערנאטאר האט זיך דערוואוסט, וואס פאר א סוף טשאנג האט געהאט, האט ער זיך דער־שראקן און געהייסן דעם אלטן באלד ארויסלאזן פון תפיסה.

טשו האט זיך אומגעקערט צו זיינע בלור־מען. מיט זאנס, מיט פון טאג צו טאג, איז ער געווארן א בעסערער מענש. זיין גארטן איז איצט געווען אפן פאר אלעמען. קליינע קינדער וואס האבן אפט זיך ליב געהאט צו שלאגן און צו קריגן, פלעגן ניט איינמאל אנטלויפן אין גארטן מיט א גע־שריי, א געטומל, א כעס, אבער ארויסגיין פלעגן זיי שטילע און גלייכלאכע, ווי די וואונדערלאכע בלומען, צווישן וועלכע זיי האבן זיך געשפילט.

מען זאגט אויך, אז דער אלטער טשו איז קיינמאל ניט געשטארבן, און געווען עס אט אזוי:

איינמאל איז א גאלדיקן הערבסט טאג איז טשו, מיטאנען איבער זיינע בלומען. איז אנגעקומען א ווייסער, דורכזיכטיקער וואלקן און האט זיך אראפגעלאזט לעבן אים. ווייבע מיידלשע הענט האבן אים אנגעטאן א קרון פון בלומען אויפ'ן קאפ, אים אריינגעזעצט אין א פרינצלאכן רייט־וואגן, געשפאנט צו ווייסע פייגלען, א שטיל געזאנג האט זיך געטראגן אין דער לופטן, א לעצטער "זיי־געזונט" פון דעם אלטן פריינט — און טשו איז פאר־שוואונדן אין מערב'דיקן הימל. ער איז געווארן דער היטער פון די הימלישע גערטנער.

—(::)—

א געטרייער חבר

איינער, א ווייליאם דזש. מאן, האט גע־וואוינט אין באלטימאר מיט זיין הונט, דעם 8טן יאנואר האט ווייליאם בעדארפט ארויספאהרן ערגעץ אויף א פעלד אנצוקוקן א טראקטאר. ער האט מיט זיך גענומען זיין הונט. דער טראקטאר האט זיך געפו־נען ווייט פון א וועג, וואו מענשן פארן דורך. ווייליאם איז געקומען צום פלאץ, באטראכט דעם טראקטאר, זיך ארומגע־פארעט ארום אים, אויסגעפארשט. דער הונט איז געשטאנען פון דערווייטנס און האט צוגעקוקט. פלוצלונג איז דער הונט שטארק דערשראקן געווארן. ער האט דער־זעען ווי דער טראקטאר האט זיך איבער־געקערט אויף זיין באלעבאס. ער איז באלד צוגעלאפן, אנגעבאפט מיט די ציין א פוס פונ'ם באלעבאס און גענומען שלעפן. אבער דער טראקטאר איז געווען שווער און דער הונט האט גארניט געקענט טאן. האט ער אנגעהויבן צו בילן און צו קוויט־שען, אפשר וועט עמיצער דערהערן, אבער ־ער וועג איז געווען ווייט ערגעץ, האט אים קיינער ניט געהערט. ער האט גע־בילט אזוי לאנג ביז ער איז מיד געווארן, דאן האט ער זיך אנידערגעליינט לעבן דעם דער'הרג'עטן באלעבאס און שטיל געוויינט. פיר טעג זיינען פארבי, גרויסע פרעסט האבן זיך דאמאלסט געשטעלט. דער הונגער האט דעם הונט שטארק דער־קוטשעט, אבער ער האט ניט אפגעטראטן פון זיין באלעבאס. ביז מענשן זיינען צו־פעליק פארבייגעפארן און האבן געטראפן דעם הונט א איבערגעפרוירענעם, אן אויס גערארטן פון הונגער, קוים וואס ער האט געוויינט.

אט דאס הייסט א געטרייער חבר.

רעטענישן

1. ווען לייגט מען די ציינער אויפ'ן פאר־ליצע?
2. ווער איז דער גרעסטער בעל־גאוה?
3. ווען באגעגנט א מענש דעם בעסטן פריינט?
4. ווען בייזערט זיך א שניידער אויף זיין שטיקל ארבעט?
5. ווער איז זיכער פון א יונגן טויט?
6. ווער איז קיינמאל ניט גוט?
7. ווער איז קיינמאל ניט שלעכט?

געפין זיך אין א בענדל, אין א טישל אין א קישעלע, אין א לאמפ און אין טאל. — ווער בין איך?

מילקע שיינים (8 יאר אלט)

שאראדעס

מיין 1טער איז אין בלוט, ניט אין הוט.
מיין 2טער איז אין פלוט, ניט אין מוט.
מיין 3טער איז אין און, ניט אין פון.
מיין 4טער איז אין מאן, ניט אין הון.
מיין 5טער איז אין גימל, ניט אין בלימל.
מיין 6טער איז אין אלץ, ניט אין זאלץ.
מיין 7טער איז אין רעש, ניט אין שמאלץ.
מיין 8טער איז אין טעם, ניט אין פלאם.
מיין 9טער איז אין נעם, ניט אין ראם.

—(::)—

א וויץ

פארקויפער צום איינגל: — די ביכער וועלן טאן האלב פון דיין ארבעט.

איינגל: — אויב אזוי, גיט מיר צוויי...

מילקע שיינים (8 יאר אלט)

אומפארדייאנג

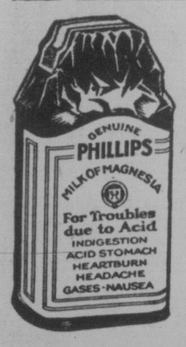

באלדיסע הילף!

דאס וואס א סך מענשן רופן אן אומפארדייאונג איז געוויינלאך אן אי־בערפלוס פון זויערקייט אין מאגן. די שפייז איז געווארן זויער. די מאמענ־טאלע רפואה איז אן אלקאליי וואס נעטראליזירט זויערקייטן. אבער נוצט ניט קיין גראבע מיטלען. נוצט וואס אייער דאקטאר וואלט אייך געראטן.

די בעסטע הילף איז פיליפס מילק אף מאגנעזיא. פאר די 50 יאר זינט עס איז דערפונדן געווארן איז עס פארבלי־בען סטאנדארד מיט דאקטוירים. איר וועט אויסגעפינען אז קיין אנדער מיטל ארבעט ניט אזוי ווירקזאם, אזוי ניט שעדלאך, אזוי גוט.

איין טעמ'לאזע לעפל אין וואסער נעטראליזירט א סך מאל איר פארנעם אין זוירקייט. די רעזולטאטן זיינען מאמענטאל, ניט ניט קיין שלעכטע נאך־ווירקזאמקייטן. איינמאל אז איר וועט שטודירן דעם פאקט, וועט איר קיינמאל ניט האבן צו טאן מיט אי־בערפלוס זויערקייט אויף גראבע אופ־נים. נייט שטודירן — איצט — די דא־זיקע מעטאדע איז וואונדערבאר.

זייט זיכער צו קויפן די ריכטיקע פיליפס מילק אף מאגנעזיא צוגעשריבן פון דאקטוירים פאר 50 יאר אין קא־רענין איבערפלוס זויערקייטן. יעדע פלעשל אנטהאלט פולע איינצעלהייטן. אין אלע דראג סטארס.

פיש וועלכע טראגן מיט זיך אום ליכט

איינער, אן אמעריקאנער, טאמאס בוס, האט דיך אוועקגעלאזט איבערן ים. ער האט מיטגענומען פארשיידענע איינסטרו־מענטן און אפאראטן, וואס העלפן אויס־צוגעפינען, וואס עס טוט זיך אין די טיף פעגיינען פון ים. טאמאס בוס איז א נא־טור פארשער. ער פארשט און זוכט צו גע־פינען נייע זאכן, אזוינע, וואס די נאטור פארמאגט אן מענשן וויינט נאך ניט פון דעם.

טאמאס בוס, איז אנגעקומען ניט ווייט פון די גאליפאגיישע אינזלען, דארט האט ער זיך אפגעשטעלט מיט דער שיף, גע־הייסן זיינע מענשן זיך צוגרייטן אויף אראפלאזן זיך אין די טיפעגיין פון ים און זיי אנגעזאגט, זיי זאלן ניט פארגעסן מיטצונעמען דעם אפאראט, וואס קאן פאר־טאגראפירן אפילו אין די טיפע וואסערן.

טאמאס בוס מיט זיינע מענשן האבן זיך אראפגעלאזט. פאר זייערע אויגן זיי־נען פורכטבארע וואונדער פארשיידנערליי פיש אזוינע וועלכע זיינען שוין באקאנט דער וועלט, ער האט אויך געזען די פארשיי־דענע גראזן און בלומען, וואס וואסקן אין די טיפע וואסערן. פלוצלונג באמערקט ער, ווי עפעס א באשעפעניש מיט צוויי עלעקטרישע לעמפלאך דערנענטערט זיך צו אים. ער איז געווארן פאר'חידיש'ט, אזא מין זאך האט ער נאך קיינמאל אין לעבן ניט געהערט און ניט געזעען. די באר־שעפעניש איז נענטער צוגעקומען, ס'איז גאר א פיש, און עפעס א ליכט גייט ארויס פון זיין קאפ אין פון זיין עק, פונקט ווי צוויי עלעקטרישע לעמפלאך וואלטן גע־ווען צו אים צוגעטשעפעט.

האט ער א לאנגע צייט שטודירט, פא־טאגראפירט און אויסגעפונען, אז דיר ליכט קומט דיר פיש זייער צונוץ, ווייל זיי דער־שרעקן אנדערע מינים'פיש און אזוי ארום פאלט קיינער ניט אן אויף זיי אין קא־נען זיך לעבן בשלום. ווען טאמאס בוס האט זיך אומגעקערט צוריק אין ניו יארק האט ער אויפ'ן ליוויונג באוויזן די פיש פאר'ן יערלאכן מיטינג פון דער ניו יאר־קער זאאלאגישער געזעלשאפט אין וואל־דארף אסטאריא. אלע צוקוקער האבן זיך גארניט געגאנט אפ'חידיש'ן פון דעם וואונדער.

פימפלס

איר זעט זיי פאקטיש פארשווינדן

פימפלס ווערן אזוי שנעל אפגרייניקט פון "סוטהה־סאלווא" אז איר קאנט פאק־טיש זעען זיי אויסטרייקענען. א סך פאר־שווינדן איבער א נאכט. קויפט "סוטהה־סאלווא" פון דראגיסט היינט. נייע שיינע הויט מארגן פרי.

Reliance Ink

100 פראצענט קענעריען
די טינט אויף וועלכער איז קענט זיך פארלאזן.

איהר

דארפט בלויז פרובירען קעללאגג'ס קארן פלייקס אויב איהר ווילט ער־וועקען אפעטיט אין אייערע קינ־דער. קרוכלע פלייקס פון געזונט־געבענדע קארן, פול מיט א גע־שמאקען טעם — זיי זיינען פשוט

וואונדערבאר

קעללאגג'ס קארן פלייקס זיינען אבסא־ליט כשר א. נטער דער השגחה פון אגודת הרבנים פון באראנסא

Kellogg's CORN FLAKES

★ נעשמאק מיט מילך אדער קרים — ניט צו פרוכטען אדער האניג פאר אן אויסנאהם

נארהאפט און עקאנאמיש

עס איז דא מער נארהאפט־קייט פאר דעם געלט אין

ריינע מילך

איידער אין וועלכע עס איז אנדערע שפייזן, און גע־דיינקט, אונזער מילך איז ריין און זיס ווייל עס איז פאסטעריזירט.

ווען איר קויפט

סט. ענדריוס דיירים

פראדוקטן, באקומט איר דאס בעסטע און איר שפארט געלט

St. Andrews Dairies

שטעלט אפ אונזער דרייווער אדער טעלעפאנירט 53 693

164 SMITHFIELD AVE. PHONE 53 693

אויף יעדער גאס אין גארט ווינניפעג

ערשטע אין קאנאדער סיילס ווייל עס איז דאס ערשטע אין קוואליטעט, ארבעט און ווערט.

דאמיניאן אף קאנאדע

אינקאם טעקס

CANADA

צאלבאר אפריל 30טן

בלויז נאך 5 טעג צו אויספילן אייערע פאפירן און מיידט אויס שטראפן

THE DEPARTMENT OF NATIONAL REVENUE

HON. W. D. EULER
Minister of National Revenue

Income Tax Division
OTTAWA

C. S. WALTERS
Commissioner of Income Tax